

УДК 167.168

Овдієнко А.С.¹

Коваль В.М.²

¹ студ.гр. УФКС-319 НУ «Запорізька політехніка»

² старш. викл. кафедри філософії НУ «Запорізька політехніка»

ТЕОРЕТИЧНІ МОДЕЛІ ВСЕСВІТУ

Людство виробило кілька типів картин світу. Вони конкурують між собою і доповнюють один одного. Можна виділити міфологічну, релігійну, філософську та наукову картини світу.

«Міф про Едіпа - вираз істини, відточений століттями, про силу і невідворотності долі». І сам Софокл вважав, що рок могутніше богів. Тому ми бачимо, що Едіпа, як він не старається, не уникнути того, що обіцяв йому рок. Ніщо не може врятувати багатостраждального Едіпа; він сам йде назустріч своїй загибелі; він проти своєї волі сам допомагає виповнитися велінням долі.

Релігійна картина світу виходить з дуалізму буття: існує буття нестворене, буття-самостійне, тотожне буттю Бога. Вчення про те, що Бог створив світ з нічого, отримало назву креаціонізм. Картина світу в різних конфесіях може різнитися, але загальним залишається, окрім креаціонізму, принцип провіденціалізму, тобто божественної зумовленості створеного буття і уявлення про віру як джерело пізнання.

Апокаліпсис (або в перекладі з грецького - Одкровення) святого Іоанна Богослова - це єдина пророка книга Нового Завіту. Вона передбачає про прийдешні долі людства, про кінець світу і про початок вічного життя.

У перших рядках Апокаліпсису святий Іоанн вказує мету написання одкровення: передбачити долі Церкви Христової і всього світу. Місією

Церкви Христової було відродити світ християнською проповіддю, насадити в душах людей істинної віри в Бога, навчити їх праведно жити, вказати їм шлях в Царство Небесне. Але не всі люди взяли прихильно християнську проповідь. Уже в перші дні після П'ятидесятниці Церква зіткнулася з ворожнечею і свідомим опором християнства - спочатку з боку іудейських священників і книжників, потім - з боку невіруючих юдеїв і язичників.

У чотирьох апокаліптичних вершників зображена в найзагальніших рисах історія людства. Спочатку - блаженне життя в Едемі наших прабатьків, покликаних «царювати» над природою (білий кінь), потім - їх гріхопадіння (рудий кінь), після якого життя їхніх нащадків наповнилася різними лихами і взаємним знищенням (вороною і блідий коні). Апокаліптичні коні також символізують життя окремих держав з їх періодами розквіту і занепаду. Тут і життєвий шлях кожної людини - з його дитячою чистотою, наївністю, великими потенційними можливостями, які захмарюються бурхливої молодістю, коли людина витрачає свої сили, здоров'я і врешті-решт вмирає.

Армагеддон - згадується в «Апокаліпсисі» як місце останньої битви сил добра з силами зла в кінці часів. Ставши крилатим, слово отримало кілька більш загальних значень поза контекстом християнства: кінець світу; глобальна війна, або катастрофа, наслідки яких рівнозначні кінцю світу; остання, вирішальна сутичка між силами Добра і Зла.

Наукова картина світу почала формуватися ще в давнину, коли з'являються перші достовірні наукові знання. Однак перша цілісна наукова картина світу формується в Європі в XVI – XVII століттях. Вона отримала назву класичної. В основі її лягла класична механіка Галілея-Ньютона, а також вчення про метод Ф. Бекона і Р. Декарта. Ця картина світу розглядала світ як гігантський механізм. Всесвіт будувався на основі принципу однозначної детермінації, раціональної передбачуваності подій, процеси розглядалися як такі, що лінійно протікають. Вважалось, що складне можна звести до сукупності простого, а будову світу можна пояснити в рамках універсальної теорії.

Некласична картина світу формується в XIX – XX століть. В її основі – перші теорії термодинаміки і теорія відносності. Розвиток світу розглядається як спрямований, але не жорстко детермінований, зміни відбуваються за законами ймовірності й великих чисел.

Пост некласичної науки формується як вчення про самоорганізацію світу, в якому порядок формується з хаосу; визнається, що напрямок розвитку може бути невизначеним і випадковим. Розвиток будь-яких систем може бути полі альтернативним. В еволюції нерівноважних відкритих систем допустимі численні варіанти подальшого розвитку, а в критичних точках (точках біфуркації) можливі відгалуження.

Одночасно в філософії існує позиція, яка стверджує, що світ має початок і кінець. Такий висновок робиться на підставі того, що речі і процеси мають початок і кінець. Якщо світ існує тут і тепер, то це не означає, що він повинен існувати вічно. Ця позиція підтверджується досвідом повсякденного буття. Таким чином, існують протиріччя між нескінченністю природи і завершеністю речей і явищ, які оточують нас.